

KRAJSKÝ
PAMIATKOVÝ ÚRAD
KOŠICE

Slovenské národné múzeum MÚZEUM BETLIAR	
Dátum: 13. JÚL 2021	
Evidenčné číslo: 5219/2021-MBe	Číslo spisu: SHM-5500/2021-MBe
Prílohy/listy: 4	Vybavuje: [redacted]
SHM-MBe/118/2021	

váš list č. SNM-5500/2021-MBe/4634, SNM-MBe/118/2021/ zo dňa 18.06.2021
číslo konania: KPUKE-2021/13592-3/56004/TI
vybavuje / kontakt: Ing. arch. M. Timár / 058/2451121 / podatelna.rv@pamiatky.gov.sk
Košice, 07.07.2021

Krajský pamiatkový úrad Košice (ďalej len „dotknutý orgán“), uplatňujúci záujmy, chránené osobitnými predpismi, ktorý je podľa § 11 odseku 2 písmeno d) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „pamiatkový zákon“) vecne príslušným dotknutým orgánom a podľa § 9 odseku 5 pamiatkového zákona je miestne príslušným dotknutým orgánom na úseku ochrany pamiatkového fondu, archeologických nálezov a archeologických nálezísk, vo veci vlastníka: Slovenské národné múzeum, Vajanského nábrežie 2, P. O. BOX 13, 811 06 Bratislava, IČO: 00164721 (ďalej aj „vlastník“), zastúpeného správcou: Slovenské národné múzeum, Múzeum Betliar, Kaštieľna 6, 049 21 Betliar, IČO: 00164721, ktorý podal žiadosť dňa 18.06.2021 o vydanie záväzného stanoviska k prípravnej dokumentácii obnovy národnej kultúrnej pamiatky **Hrad Krásna Hôrka** a jej bezprostredného okolia, evidovanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod číslom 518/1-22, v kat. území Krásnohorské Podhradie, podľa výpisu z listu vlastníctva č. 346 (ďalej len „kultúrna pamiatka“), na parcelách č.: 387/2 C, 388 C, 390 C, 391 C, 392 C, 393 C, 394 C, 395/1 C, 395/2 C, 396/1 C, 396/2 C, 1540/3 C, dotknutý orgán na základe súčasného stupňa poznania kultúrno-historických hodnôt podľa § 32 odseku 10 pamiatkového zákona vydáva toto

záväzné stanovisko,

ktorým **súhlasí** s prípravnou dokumentáciou: *Krásnohorské Podhradie - Krásna Hôrka - hrad - nové nálezy pôvodných riešení strešných detailov, v rozsahu:*

- sprievodná správa, zistené nálezy a navrhované riešenia

ktorú spracoval Ing. arch. Róbert Erdélyi, PhD., držiteľ osobitnej odbornej spôsobilosti na vykonávanie architektonicko-historického výskumu, registračné č. 235, v Bratislave, v máji 2021

a pre ďalšiu prípravu spracovanie projektovej dokumentácie stupeň pre stavebné povolenie kultúrnej pamiatky podľa tejto prípravnej dokumentácie dotknutý orgán podľa § 32 odseku 10 pamiatkového zákona určuje tieto **požiadavky**:

1. Pri spracovávaní ďalšieho stupňa projektovej dokumentácie naďalej dodržiavať ostatné podmienky platných rozhodnutí a požiadavky záväzných stanovísk, vydaných k obnove hradu Krásna Hôrka.
2. Zámer úpravy nehnuteľnosti možno vykonať iba na základe vypracovanej projektovej dokumentácie v štandardnom rozsahu.
3. Projektovú dokumentáciu úpravy nehnuteľnosti v pamiatkovom území spracuje fyzická osoba, autorizovaná podľa osobitného predpisu, podľa § 32 odseku 8 pamiatkového zákona.
4. Vlastník projektovú dokumentáciu v štádiu rozpracovanosti prerokuje so správnym orgánom podľa § 32 odseku 9 pamiatkového zákona.

5. Po kompletizácii projektovú dokumentáciu vlastník predloží na vydanie záväzného stanoviska podľa § 32 odseku 10 pamiatkového zákona.
6. Vlastník je povinný každú závažnú zmenu, oproti alebo nad rámec tohto záväzného stanoviska vopred prerokovať a odsúhlasiť dotknutým orgánom.

Štátny pamiatkový dohľad pri obnove národnej kultúrnej pamiatky bude vykonávať dotknutý orgán, podľa § 32 odseku 13 pamiatkového zákona.

Záväzné stanovisko podľa § 44a pamiatkového zákona po uplynutí troch rokov odo dňa vydania stráca platnosť, ak v tejto lehote nebolo použité na účel, na ktorý je určené.

Dotknutý orgán odôvodňuje vydanie záväzného stanoviska takto:

Vlastník - Slovenské národné múzeum, Vajanského nábrežie 2, P. O. BOX 13, 811 06 Bratislava, IČO: 00164721, zastúpený správcou: Slovenské národné múzeum, Múzeum Betliar, Kaštieľna 6, 049 21 Betliar, IČO: 00164721, podal dňa 18.06.2021 na dotknutý orgán žiadosť o posúdenie prípravnej dokumentácie obnovy národnej kultúrnej pamiatky **Hrad Krásna Hôrka** a jej bezprostredného okolia, evidovanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod číslom 518/1-22, v kat. území Krásnohorské Podhradie, podľa výpisu z listu vlastníctva č. 346 v sektore 01, na parcelách č.: 387/2 C, 388 C, 390 C, 391 C, 392 C, 393 C, 394 C, 395/1 C, 395/2 C, 396/1 C, 396/2 C, 1540/3 C. K žiadosti vlastník priložil prípravnú dokumentáciu: *Krásnohorské Podhradie - Krásna Hôrka - hrad - nové nálezy pôvodných riešení strešných detailov*, ktorú spracoval Ing. arch. Róbert Erdélyi, PhD., v Bratislave, v máji 2021.

Dôvodom spracovania prípravnej dokumentácie boli nové poznatky o krovových konštrukciách, strešných rovinách a použitých krytinách, ako aj o detailoch striech, zistené počas prác na projektovej dokumentácii obnovy hradu, stupeň pre stavebné povolenie. Tieto poznatky boli zistené z novozískaných historických fotografií vyššieho rozlíšenia (kvality), ako aj z nových poznatkov o vývoji hradu, použitých materiáloch a technických riešeniach, aké doteraz spracované podklady neobsahovali, a neboli zahrnuté ani do zameraní (nakoľko skutkový stav v rokoch pred požiarom už tieto detaily neobsahoval), ani do jednotlivých architektonicko-historických pamiatkových výskumov, ktoré boli pre aktuálnu obnovu spracovávané postupne pre jednotlivé časti hradu. Nové poznatky sa týkajú tvaru striech, detailov ich vzájomných napojení, napojení striech na štítové murivá, priebehu hrebeňov striech, ich materiálového riešenia a riešenia ich detailov.

Vlastník, zastúpený projektantmi, s týmito zisteniami, dňa 31.03.2021 oboznámil prostredníctvom video-stretnutia zástupcov dotknutého orgánu a následne predbežne prerokoval aj ním navrhované riešenia. Na základe zistených skutočností prípravná dokumentácia pre dosiahnutie autentického vzhľadu i konštrukčných riešení, jestvujúcich pred obnovou hradu v 60-70-tych rokoch 20. storočia navrhuje regeneráciu zaniknutého stavu týchto detailov oproti realizovaným trvalým zastrešeniam, ktoré vychádzali prednostne zo zameraní predpožiarového stavu. Zistený bol iný priebeh striech nad Archívom vrátane napojenia na Rákocziho trakt a Františkino múzeum. Staršia fotodokumentácia preukázala aj iné výškové úrovne hrebeňov striech, riešenie ich napojení, ako aj tvarovanie úžľabí striech a prechodov medzi jednotlivými strešnými rovinami. Súčasné riešenie je v rozpore s tradičnou tektonikou a logikou napojenia krovových sústav, ako aj strešných rovin, čo vyústilo do technicky aj vizuálne nevhodného riešenia s mixom strešných krytín s nevhodným, atypickým zalomením strešných rovin – tento stav bol zrejme výsledkom utilitárnych až pohodlných riešení „socialistickej“ obnovy hradu. Z týchto dôvodov by bolo vhodné obnoviť pôvodné riešenie, doložené historickými fotografiami a zameraním z roku 1957, kedy je hrebeň strechy nad archívom v nižšej výškovej úrovni ako hrebeň zvyšku Rákocziho traktu, čo umožňuje plynulé napojenie a prechod strešných rovin z archívu na Františkino múzeum. Toto riešenie by tiež umožnilo obnovenie väčšieho presahu strechy v kúte napojenia Františkino múzea na Archív a lepšie by chránilo fasády arkád nádvorja pred zatekaním zrážok a následnou deštrukciou povrchov. V úžľabí striech sa v minulosti navyše nachádzal aj plechový žliabok, ukončený zvýšenou plechovou žľabovou maskou, zabraňujúcou pretekaniu zrážok ponad strešný žľab na fasádu a do arkád.

Ďalej bolo zistené iné ukončenie strechy baštičky vstupného nádvorja, kde pri obnove v 2. pol. 20. stor. došlo k výmene pôvodného liatinového ukončenia za plechové v inom vzhľade. Liatinové ukončenie strechy baštičky bolo nedávno objavené a identifikované v areáli hradu, je teda možná rehabilitácia stavu zo zač. 20. stor.. V tomto zmysle sa navrhuje jeho výmena.

Ďalej bolo zistené iné ukončenie striech prevetov dolného hradu. Jestvujúce strechy sú novotvary z obnovy 2. pol. 20. stor., vybavené sedlovými plechovými strechami so štítovou stenkou, pričom na viacerých vedutách je doložené, že polvalcové rízalitové prevety boli zastrešené polkužeľovými strieškami. Oproti nim má sedlová strecha s murovaným štítom odlišné, vizuálne výrazne mohutnejšie pôsobenie, ktoré bude umocnené večerným nasvietením hradu, kedy bude vrhať výrazné šípovité tieň na fasádu a na podstrešnú rímsu. V tomto zmysle sa navrhuje ich úprava – navrátenie k pôvodnému historickému tvaru.

Ďalej bolo zistené iné podbitie presahov striech, kde boli pôvodne širšie dosky (od cca 19-25cm a viac) nerovnakých širok a dĺžok, zrazené na tupo. Na okraji bol ich presah ukončený profilovanou drevenou rímsou. V tomto zmysle sa navrhuje ich úprava – navrátenie k pôvodnému tvaru.

Ďalej bola zistená iná úprava posledných častí striech pod prevýšeniami, kde bol z dôvodu ochrany voči pádu snehu a ľadu z prevýšených striech hradu zmenený materiál krytiny z keramickej na plechovú. Z dôvodu vizuálneho scelenia sa navrhuje nahradenie plechovej krytiny za keramickú - pod podmienkou vhodného vyriešenia jej ochrany.

Dotknutý orgán preskúmal predloženú prípravnú dokumentáciu. Zistenia iného priebehu striech nad Archívom vrátane napojenia na Rákocziho trakt a Františkino múzeum a následne uvažované riešenie (úpravu striech) víta, nakoľko je historicky potvrdené a jeho realizácia by mala ochrániť príslušné časti fasády pred opakovaním poškodzovaním zrážkovými vodami. Ostatné navrhované úpravy sú z pohľadu dotknutého orgánu metodicky vhodnejšie a pravdivejšie, ako zrealizované riešenia, a nie je z jeho strany dôvod ich neakceptovať. Dotknutý orgán môže vyjadriť len ľútosť, že tieto informácie neboli k dispozícii už skôr, pri spracovaní predchádzajúcich dokumentácií. Dotknutý orgán súhlasil pri predošlom posudzovaní projektovej dokumentácie trvalých striech aj s aktuálnymi riešeniami, ktoré sa zrealizovali podľa zameraní stavu pred požiarom. Pokiaľ však je zo strany vlastníka snaha o navrátenie autentických riešení, je táto jeho iniciatíva zo strany dotknutého orgánu veľmi vítaná. Pre pokračovanie v tomto charaktere obnovy však dotknutý orgán určil niekoľko požiadaviek.

Pri spracovávaní ďalšieho stupňa projektovej dokumentácie (pre stavebné povolenie) naďalej dodržiavať podmienky platných rozhodnutí a záväzných stanovísk, vydaných k obnove hradu Krásna Hôrka. Zámer úpravy nehnuteľnosti možno vykonať iba na základe vypracovanej projektovej dokumentácie v štandardnom rozsahu. Projektovú dokumentáciu úpravy nehnuteľnosti v pamiatkovom území spracuje fyzická osoba, autorizovaná podľa osobitného predpisu, podľa § 32 odseku 8 pamiatkového zákona. Vlastník projektovú dokumentáciu v štádiu rozpracovanosti prerokuje so správnym orgánom podľa § 32 odseku 9 pamiatkového zákona. Po kompletizácii projektovú dokumentáciu vlastník predloží na vydanie záväzného stanoviska podľa § 32 odseku 10 pamiatkového zákona.

Toto stanovisko po nadobudnutí právoplatnosti **neoprávňuje** vlastníka k podaniu na príslušnom stavebnom úrade, nakoľko správny orgán pre prípravu a vykonanie obnovy určil podmienku spracovania projektovej dokumentácie.

Ing. Kristína Markušová
riaditeľka

Krajský pamiatkový úrad Košice

Zasiela sa

1. Slovenské národné múzeum, Vajanského nábrežie 2, P. O. BOX 13, 81106 Bratislava, IČO: 00164721
2. Slovenské národné múzeum, Múzeum Betliar, Kaštieľna 6, 04921 Betliar, IČO: 00164721

Na vedomie:

1. Obec Krásnohorské Podhradie, Hradná 156, 04941, Krásnohorské Podhradie, IČO 00328421
2. Krajský pamiatkový úrad Košice, na založenie do spisu

Slovenské národné múzeum	
Dátum: 12. JÚL 2021	
Číslo záznamu:	Číslo spisu:
SNM-GR/1621/2021-100	SNM-7699/2021-100 5157
Prílohy:	Vybavuje: